

Toelichting en handleiding bij de Richtlijn Facultair Kiesreglement, zoals deze geldt met ingang van 7 december 2020

Algemeen

Aard van de Richtlijn

Het model facultair kiesreglement, zoals neergelegd in deze Richtlijn, wordt door het College (na instemming van de U-raad) als bindend kader aan de decaan voorgeschreven. Deze Richtlijn wordt vastgesteld opdat binnen iedere faculteit dezelfde regels voor de verkiezingen gelden. Dit draagt bij aan een heldere en eenduidige structuur van de medezeggenschap binnen de universiteit.

De decaan stelt het kiesreglement van zijn faculteit vast conform de Richtlijn. Het facultair kiesreglement is een model dat op een aantal plaatsen aan de decaan (met instemming van de faculteitsraad) de mogelijkheid geeft om voor verschillende opties te kiezen. Deze opties zijn aangegeven met de aanduiding <optie:.....> .

Uitgangspunten kiesstelsel

Het kiesstelsel stimuleert een actieve deelname aan de medezeggenschap waarbij elk lid van de universitaire gemeenschap het eigen passief en actief kiesrecht gebruikt en gemakkelijk toegang tot de medezeggenschapsraden heeft. Het kiesstelsel is eenvoudig en eenduidig.

Het kiesstelsel draagt er aan bij dat de leden van de universitaire gemeenschap zich medeverantwoordelijk voelen voor democratische verkiezingen met een zo groot mogelijk aantal actieve en passieve kiezers. Bij voorkeur stimuleren studenten en medewerkers elkaar om deel te nemen aan de verkiezingen. Samenwerking door lijstvorming en kiesverenigingen wordt bevorderd. Het bestuur heeft een ondersteunende rol hierbij.

Wettelijk kader en rechtsbescherming

Het Kiesreglement van de Faculteitsraad maakt deel uit van het Faculteitsreglement.

Op grond van de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek ("WHW") bestaat de helft van de Faculteitsraad uit leden die door en uit de studenten van de universiteit zijn gekozen en voor de helft uit leden die door en uit het personeel van de universiteit zijn gekozen. Vanaf 2017 hebben ook beurspromovendi kiesrecht voor de personeelsgeleding van de Faculteitsraden. Het aantal zetels van de Faculteitsraad is bepaald in hoofdstuk 3 van het Faculteitsreglement zelf.

Het Kiesreglement is opgesteld naar het voorbeeld van de Kieswet, die het kiesstelsel voor de Tweede Kamer, de Provinciale Staten en de Gemeenteraden, regelt en de Algemene wet bestuursrecht (Awb) die op de universiteit als bestuursorgaan van toepassing is. Indien in een bijzonder geval een aanvulling noodzakelijk is op het Kiesreglement zal een beslissing hierover zoveel mogelijk in overeenstemming met de Kieswet en de Awb genomen worden.

De Algemene wet bestuursrecht waarborgt dat kiezers worden beschermd ten aanzien van hun rechten. Ieder besluit van de Kiescommissie moet op grond van de Awb bijvoorbeeld bekend gemaakt worden aan de betrokkenen en bij ieder individueel besluit wordt vermeld via welke procedure betrokken kiezers daartegen bezwaar kunnen aantekenen.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

Naast de begrippen die in het Kiesreglement zelf zijn gedefinieerd, worden in het Kiesreglement ook algemeen binnen de universiteit gangbare begrippen gebruikt. Deze begrippen worden onder meer gehanteerd op de universitaire website, het bestuurs- en beheersreglement en het Reglement van de Universiteitsraad.

Onder het personeel wordt niet begrepen de student-assistenten bij de UU. Student-assistenten bij de UU hebben uitsluitend het kiesrecht voor de studentengeleding van de raad.

Artikelen 2 en 3

De organisatie van de verkiezingen van de Faculteitsraad geschiedt door de Kiescommissie. De Kiescommissie kan voor procedureel en technisch advies en informatie hierbij een beroep doen op het Centraal Stembureau. Daarnaast heeft de Kiescommissie toegang tot andere informatie die zij nodig heeft voor het uitvoeren van haar taak, bijvoorbeeld tot NAW - gegevens uit OSIRIS. Besluiten van de Kiescommissie worden genomen in mandaat van de decaan, aangezien de decaan op grond van de WHW aangewezen is om de verkiezingen van de Faculteitsraad te organiseren. Dit betekent dat op bezwaren tegen besluiten van de Kiescommissie wordt beslist door de decaan. De Kiescommissie bepaalt zelf de wijze van besluitvorming, in de regel zal de Kiescommissie besluiten met een meerderheid van stemmen nemen.

In overleg met de decaan bepaalt de Kiescommissie voorts op welke manier er nadere invulling wordt gegeven aan de uitvoering van het Kiesreglement.

Artikel 4

Iedere medewerker in dienst van de universiteit en te werk gesteld bij de faculteit en iedere student van de faculteit heeft het recht om zich verkiesbaar te stellen (passief kiesrecht) en om op een kandidaat te stemmen (actief kiesrecht). Daarnaast hebben beurspromovendi vanaf 2017 het actief en passief kiesrecht voor de personeelsgeleding van de faculteitsraden.

In bepaalde faculteiten kan het gewenst zijn om tot een representatie van bepaalde departementen te komen in de faculteitsraad. Dit gold in ieder geval voor de faculteiten Geesteswetenschappen, Bètawetenschappen en Recht, Economie & Bestuur, gelet op de opbouwfase binnen deze faculteiten na de Bestuurlijke Vernieuwing. Representatie van departementen wordt mogelijk gemaakt door kiesdistricten in te voeren, waarna deze districten de basis vormen van onderdeelcommissies binnen de faculteitsraad. De kiesdistricten kunnen ingesteld worden voor zowel het personeel als de studenten of voor een van beide geledingen. Het actief kiesrecht is niet gebonden aan districten, zodat kiezers hun actief kiesrecht vrij kunnen uitoefenen.

De door kiesdistricten gevormde onderdeelcommissies adviseren de faculteitsraad over de departementen waarvoor zij zijn ingesteld. Een onderdeelcommissie voert overleg met en krijgt informatie van het hoofd van het betreffende departement. Indien gewenst kunnen aan een onderdeelcommissie extra leden (met adviserende stem) toegevoegd worden uit het betreffende departement. De werkwijze en instelling van onderdeelcommissies regelt de faculteitsraad in zijn Reglement van Orde, naar analogie van de werkwijze en regeling van de U-raad.

Artikel 5

De kiezersregisters bevatten alle kiesgerechtigden voor de verkiezingen van de Faculteitsraad. De Kiescommissie kan met inachtneming van de Algemene wet bestuursrecht wijzigingen aanbrengen in het kiezersregister tot het einde van de periode van kandidaatstelling.

Artikel 6

De Kiescommissie bepaalt op welk moment kandidaten aangemeld kunnen worden voor de verkiezingen van de Faculteitsraad. Deze periode van kandidaatstelling moet tijdig bekend zijn zodat geïnteresseerden zich kunnen voorbereiden. De kandidaatstelling geschiedt op lijsten voor een bepaalde geleding en/of een bepaald district. Een kandidatenlijst moet worden aangemeld door middel van het formulier dat de Kiescommissie daarvoor heeft vastgesteld.

Artikel 7

Dit artikel bevat de eisen waaraan de kandidaatstelling moet voldoen. Een kandidatenlijst bevat ten hoogste dertig kandidaten en bij voorkeur ten minste drie, zodat opvolging vanuit dezelfde lijst in het geval van een tussentijdse vacature in veel gevallen mogelijk is. Een kandidatenlijst wordt ondersteund door ten minste twintig kiesgerechtigden van dezelfde geleding als waarvan de kandidaten afkomstig zijn.

Het is gebruikelijk dat een kandidatenlijst wordt ingediend door een bepaalde organisatie, bijvoorbeeld een kiesvereniging. Dit soort organisaties wordt niet genoemd in het kiesreglement,

omdat het uitgangspunt is dat iedere organisatie in staat moet zijn om twintig ondersteunende kiesgerechtigden voor haar kandidatenlijst te verzamelen. Een uitzondering vormen de organisaties van personeel, waarmee alleen de vakbonden en vakverenigingen worden bedoeld, zie de definitie in artikel 1. Deze uitzondering komt voort uit een wettelijk voorschrift.

Artikel 8

Een kandidaat is niet verkiesbaar indien de kandidaatstelling niet conform de regels van het Kiesreglement is geschied. De Kiescommissie controleert na de kandidaatstelling of de kandidaatstelling voldoet aan de eisen. Indien niet is voldaan aan de eisen zoals genoemd in artikel 7 is het mogelijk om de verzuimen binnen 3 werkdagen te herstellen.

Eventuele gebreken die niet te herleiden zijn tot de voorschriften in artikel 7 kunnen niet hersteld worden. Bijvoorbeeld als een kandidaat niet kiesgerechtigd is of wanneer de naam van een beoogd kandidaat niet op de kandidatenlijst voorkomt.

Artikelen 9 en 10

De stemperiode vindt over het algemeen plaats in het voorjaar (meestal april of mei). Iedereen stemt via een stemapplicatie van de UU en wordt gecontroleerd via de eigen persoonlijke gebruikersnaam (Solis-id) en wachtwoord.

Geruime tijd voor de stemperiode, bij het vaststellen van de kiesregisters, ontvangt elk lid van de universitaire gemeenschap, dus ook personen die niet kiesgerechtigd zijn, een e-mail op het bij de UU bekende digitale correspondentieadres met algemene informatie over de aankomende verkiezingen (periode van verkiezingen, informatie over kandidaatstelling, etc.). Met een link in deze oproep kunnen personen daarbij controleren of ze in het kiesregister zijn opgenomen, zodat ze tijdig bezwaar kunnen maken als dat (onterecht) niet het geval blijkt te zijn.

De Kiescommissie publiceert de kandidatenlijsten na vaststelling via de voor de faculteit geëigende kanalen. De Kiescommissie kan daarbij een link naar de eigen websites van de verschillende lijsten publiceren. Op deze websites kunnen de lijsten zelf aanvullende informatie communiceren over hun lijst en de verschillende kandidaten. De lijsten zijn zelf verantwoordelijk voor de inhoud van die informatie. Bij aanvang van de stemperiode ontvangt elke kiezer op het bij de UU bekende digitale correspondentieadres een oproep tot stemmen en een instructie over de wijze van stemmen.

Artikel 11

De Kiescommissie stelt vast hoeveel stemmen geldig zijn uitgebracht en hoeveel stemmen iedere lijst en kandidaat heeft gekregen. Indien zich onregelmatigheden hebben voorgedaan bij het stemmen kan de Kiescommissie hieraan met inachtneming van het wettelijk kader het gevolg verbinden wat zij noodzakelijk acht, zie ook artikel 16.

Artikel 12

Na het tellen van de stemmen stelt de Kiescommissie eerst per geleding / district vast wat de kiesdeler is. Overeenkomstig de Kieswet worden blanco stemmen niet meegenomen bij het bepalen van de kiesdeler. Blanco stemmen tellen mee voor het bepalen van de opkomst maar niet voor de zetelverdeling.

Vervolgens stelt de Kiescommissie vast hoeveel zetels iedere lijst krijgt. Hierbij gelden enkele uitgangspunten.

- Een lijst krijgt nooit meer zetels dan dat er kandidaten op de lijst staan.
- Eerst wordt bekeken hoe vaak de kiesdeler is inbegrepen in het aantal stemmen dat een lijst heeft gekregen. Dit aantal is het aantal zetels dat in de eerste plaats aan de lijst wordt toegekend.
- Vervolgens worden restzetels zodanig verdeeld dat bij toekenning van de restzetel de lijst het grootste gemiddelde aantal stemmen per toegekende zetel heeft.
- Indien het lot bepaalt welke lijst een zetel krijgt, zorgt de Kiescommissie voor een objectieve loting waarvan verslaglegging wordt gedaan.

Artikel 13

Indien een bepaalde kandidaat ten minste zoveel voorkeurstemmen krijgt als twee derde van de kiesdeler, wordt de kandidaat ongeacht de eigen plaats op de lijst verkozen verklaard en vervolgens bovenaan de lijst gerangschikt conform de volgorde van aantallen uitgebrachte stemmen. Kandidaten die minder stemmen hebben ontvangen dan twee derde van de kiesdeler worden daaronder gerangschikt conform de volgorde van de ingediende lijst en worden bij voldoende zetels verkozen verklaard. De uiteindelijke lijstvolgorde is ook belangrijk voor degenen die niet zijn gekozen, in verband met de tussentijdse vervulling van vacatures, zie artikel 15.

Artikel 14

De Kiescommissie maakt jaarlijks tijdens een openbare zitting de uitslag van de verkiezingen bekend, zodat iedereen bij de bekendmaking van de uitslag aanwezig kan zijn.

Artikel 15

Indien een tussentijdse vacature vervuld moet worden, zijn eerst de niet verkozen kandidaten van de lijst waarvan degene afkomstig is die de vacature achterlaat de aangewezenen om de vacature te vervullen. Pas indien die lijst geen niet verkozen kandidaten bevat, wordt de niet vervulde zetel met toepassing van de restzetelprocedure (artikel 12, lid 4) toegewezen aan een van de andere lijsten binnen de geleding, respectievelijk het district.

Met ingang van 2012 is aan artikel 15 optioneel een derde lid toegevoegd. Deze optie maakt het mogelijk om voor eventuele vacante zetels in de personeelsgeleding eenmalig tussentijdse verkiezingen te organiseren. Deze tussentijdse verkiezingen kunnen om organisatorische redenen slechts gelijktijdig met de jaarlijkse verkiezingen voor de studentengeleding plaatsvinden.

Sinds 2017 is daarnaast een versoepelende bepaling opgenomen die mogelijk maakt dat indien er als gevolg van de districten vacatures ontstaan, deze over de grenzen van de districten kunnen worden vervuld.

Artikel 16

Deze slotbepaling geeft de Kiescommissie de bevoegdheid om te beslissen in de gevallen waarin het kiesreglement niet voorziet.